

**РОЗРОБЛЕННЯ АВТОРСЬКОЇ КОЛЕКЦІЇ
З ВИКОРИСТАННЯМ РОЗПИСУ НА ТКАНИНІ**

Н.Ю. ЗАГОРСЬКА

Дніпровський державний коледж технологій та дизайну

Вишуканий та неповторний, петриківський розпис [1] – чудовий привід для гордості українців. Ще б пак, адже в основі його барвистих візерунків лежить безмежна любов до рідного краю. Магія петриківського розпису полонила серця мільйонів шанувальників прекрасного та на увесь світ прославила талановитих народних майстрів України.

Яскравою сторінкою ввійшов декоративний розпис в історію культури українського народу. Далеко за межами України відомі імена народних майстрів села Петриківки Дніпропетровської області. Ажурний, графічно чіткий орнамент, що у минулому розвивався як настінний розпис і декор побутових предметів, сьогодні широко використовується в художньому мистецтві, книжковій графіці, одязі, оформленні інтер'єрів і т.п. Чарівна петриківська квітка розцвіла на чудовому порцеляновому блюді, загадковим візерунком лягла на шовкову тканину, коштовним самоцвітом заблистіла на налакованій поверхні сувенірної скриньки.

Своєрідний орнамент Петриківки мав давні традиції, свою пластичну мову, техніку і свій арсенал художніх образів. З покоління в покоління передавалися традиції розпису, самобутнього, переважно рослинного орнаменту, що згодом усе більш удосконалювалися. Побутові речі з петриківським розписом, що знаходяться в музеях, відносяться до XVIII-XIX сторіч. Сам же орнамент бере початок від стародавньої традиційної орнаментики, що широко застосовувалася в побуті запорожців, які прикрашали ним житло, начиння і зброю.

Сучасний петриківський орнамент характеризується, насамперед, як рослинний, переважно квітковий. Він ґрунтується на уважному вивченні реальних форм місцевої флори і створенні на цій основі фантастичних, неіснуючих у природі квітів (наприклад, “лучка” чи “кучерявки”). Широке застосування мають мотиви садових (жоржини, айстри, троянди) і лугових (ромени, волошки) квітів і ягід калини, полуниці і винограду.

Характерними є також зображення листя, що називають “папороттю”, бутонів і пір'ястого ажурного листя. Для петриківських орнаменталістів характерні надзвичайно точний окомір і дивна спритність руки – усі майстри малюють без попередньо наміченого контуру, не користуючись жодним вимірювальним інструментом. Віртуозність виконання досягається писанням за допомогою тоненького пензлика з котячої вовни. Крім кисті, петриківські майстри застосовують стебла, щіпочки, а ягоди і деякі квіти малюють просто пальцем.

Петриківські майстри застосовують для розпису на папері яєчну темперу, у настінному розписі – гуаш, яєчну темперу й олійні фарби на ґрунті, а надереві переважає підлаковий розпис олійними фарбами.

Інструментами були пензлики [2], що були зроблені з маленьких пір'їнок курки – ними малювали тонкі риси, дрібні деталі, лінії. Рогозом виконували зображення квітів. Пізніше, майстрами почали використовуватись так звані «кошачки». Це пензлики, зроблені з котячої шерсті, якими можна зробити найтонші лінії. «Кошачки» використовуються і нині.

Особливістю розпису є й те, що об'ємні зображення ніби розгортаються на площині стіни, листі паперу чи поверхні тканини, при цьому лінії стебел не перетинаються між собою, а багато елементів мають силуетне зображення. Фігури птахів, звірів, людей мають контурне зображення. Тварини малюють у профіль, а квіти – в анфас. При виконанні розпису пензлик тримають трьома пальцями перпендикулярно поверхні, що розписується. Так забезпечується вільний мазок від себе, від тонкої лінії до стовщення, починаючи з кінчика пензлика і закінчуючи натиском основи.

Із використанням розпису на тканині в рамках проекту «Модний діалог молодих поляків і українців», що проводився спільно з Товариством ART-EDU в Центрі Фахової та Безперервної Освіти в Сосновцях, розроблено авторську колекцію під девізом «Від проекту до подіуму» (рис. 1). Джерелом для створення моделей колекції став польський та український фольклорний стиль. На першому етапі розроблялась та виготовлялась колекція жіночих суконь. Наступним етапом було нанесення місця розташування візерунка та підготовка тканини. Використовуючи акрилові фарби, наноситься бажаний візерунок, який висушували протягом 24 годин. За допомогою гарячої праски виконано фіксацію малюнка через пропрасувальник. Застосована художня техніка є першою українською маркою, що внесена до списку Unesco.

Рис. 1. Моделі колекції «Від проекту до подіуму»

Література

1. UKRREFERAT [Електроний ресурс] : Петриківський розпис / Режим доступа: <https://ukrreferat.com/chapters/narodni-promisli/petrikivskij-rozpis-referat.html>

2. Кафедра української мови, літератури та культури [Електроний ресурс] : Петриківський розпис: історія та сучасність/ Режим доступа: <http://kumlk.kpi.ua/node/763>